

ክደግት ሐደ ግዝዩ ዝገበር ጊጋ እምባር ወልፊ ኣይኮነን።

ሰነ 12 1997 “ ኣብረን እንቁም ተማሪም ኣይከፋፈል ብዝብል ር እሲ ብትግራይ ዲሞክራሲያዊ ምክርብርብ ዝወጸ መግለጺ ድሕሪ ምንባብ ከምዚ ዝበለ ኣታሓሳስባን ተግባርን ካብ መገዳ ይምጽው ዓለምኡ ከ እንታይ ይኸውን? ኣለ ድሕሪ ምስ ባዕላይ ምክርባር መልሲ ዘድልዮን ህዝቢ ድማ ክፈልጦን ዝግባእ እዩ ኣለ ሰለዝ ኣመኑኡ እዚ ዝበ ስብ መልሲ ክህበሉ ተገዲዶ ኣለኩ።

ህዝቢ ትግራይ ከም ኢትዮጵያዊ መጠነ ምስቶም ካልኣት ኢትዮጵያውያን ሓቢሩ ምቅላስን ምንባርን ከምዘደሊ ናይ ት.ዲ.ት. ምክርባርን ትን ምክርን ዘድልዮ ኣይመስለንን። ትማሊ ብሀ.ወ.ሐ.ት. እንዳተመርሐ ንደርጊ ደምኪሱ ዘረጋገጸ ሓቂ እዩ። ነዚ ጽሑፍ ዝጸሓፈ ወልቀ ሰብ ክገብር ዝነበሮ ነገር እንተልዩ ነቶም ምስ ህዝቢታት ትግራይን ኦሮሞን ካልኣት ኣሳን ብሂረሰባትን ማንረ ኣይነብርን ናተይ ዓብላልነት ዘይተረጋገጸ ኢትዮጵያ ትባሃል ሃገር ኣይትህሉን ኣለዎን ንዝህወትቱ ዘለዉ የማዩ ናይ ትምክሕቲን ጥፍኣትን ሓይልታት ምቅላስን ምቅላስን ክኸውን እንዳተገበኦ ኣብልዕሊ ህዝቢ ትግራይን ደቂቅ ምዘማኹ ካብ ጸላኢ ምኸን ሓለፉ ካለእ ክኸውን ኣይክእልን። እዚ ዘብላኒ ምክንያት ድማ “ብሽም ተማሪይ ኣብ ዩኒብርሲቲ ተሸጊጦም ዘለው ሰለልቲን ከፋፈልትን ብዘይምሕረት ክቃል ዑ ንጥይቅ” ይብል። እዚ ኣባህላ እዚ ደርግ/ኣሰፓ እዩ ዝጩ፤ ዘለናዮ መድረኽ ትምክሕተኛታት ኣይኮነን ዶ ንዶም ዘይተንበርከኽ ነቲ ኸብዲ እገሮም ዝልሕስ ዘሎ ጸሓፊይ እውን ተጠቂሞም ምስ ወድኡ ከምዘኣረገ ጭገ ክድርብይዎ ምኸናም ንፈልጥ ኢና።

እቲ ኣጻሓፊቶ ንቶም ተማሪ ኣብ ሓደጋ ብዘወደቅ መገገዲ እዩ ተጻሕፊ እንተወሓደ ኣብ ወሽጢ እቶም ተማሪ ናይ ዓለት ምጥርጥር ንምርኻስ ዝተፋሕሰ ደኸም ሰልቲ ክኸውን እዩ። ወይ ድማ ንኸትእመ መስዋእቲ ክትቅርብ ኣብዘገደድ ግጉይ “ቃልሲ” ተኣትዮ ኣሎ ማለት እዩ ክኸውን ዝክእል። ብቲ ካለእ ገጽ ነዚ ጽሑፍ እዚ ዝጸሓፈ ወልቀ ሰብ ወይ ናይ ዲሞክራሲ ሀሁ ዘይርዳእ እዩ ወይ ድማ ወልቃዊ ናይ ምሕሳብ ነጻነቱ ሸይጡ ንጎይታ ዝሓደረ ሓሸኸር እዩ። እዚ ዘብላኒ ዘሎ ምክንያት ድማ እቶም ብጸረ ዲሞክራሲን ዓፈናን ጭፍጨፍን ዝፍለጡ እኒ ጎሹ ወልደዮ፤ ሃይሉ ሻወል፤ ዶ/ር ሃይሉ ኣርኣዶ መስፍን ወልደማርያምን ካልኣትን ካብ ሃጻይ ሃይለስላሴ ክሻዕ ደርጊ/ኣሰፓ ንዝገብርዎ ዘለዉ ሕንግርጠዎ ተግባር ሓንጊርካ ንህወሓት ብጸረ ዲሞክራሲ ብምኸሳሱ እ ንታይ ከምጽእ ከምዘደለየ ንባዕሉ ወን ብዘይካ ቁምን በቀልን ወይ ድማ ካለእ ዘይተፈጠ ጸገምን ዓላማን ክነብር ይክእል ክባሃል እንተዘይኮይኑ ናይ ሓቂ ጩ ኣለዎ ምባል ኣይክልን።

ናይ ህወሓት ዲሞክራሲያውያን ምስ እኒ በዓል ደርጊ ወን ዝነጻጸር ከምዘይኮነ እዚ ብሽም ት.ዲ.ት. ዝጽሑፍ ዘሎ ወልቀ ሰብ ክርሰዎ ይክውን እዩ ንምባል ኣጸጋሚ እዩ። እንተረሲዎ ድማ በዚ ዝስዕብ ነጥብታት ከዘክሮ ክፍትን እዩ። ህወሓት ንፋሽሽቲ ደርጊ ምስ ኣወደቀ ንኸለን ወድብት ኣብቲ መስጋገሪ መግባብቲ ክካፈላ ዝዓደመ፤ ናይ ህዝቢ ጥቅሚ ብሓደ ወይ ብክልተ ወድብ ጥራሕ ሰለዘይሕሎን ዘይወክልን ወደባት ክፈጥሩን ክፍጥሩን መገገዲ ዝከፈተን ዝፈቀደን፤ ነጻ ጋዜጣታት ብዘይ ሰንሱር ወይ ምርመራ ክሰርሓ መገገዲ ዝከፈተን ዝፈቀደን፤ ናይ ደገፍ ይኸፍ ሰላማዊ ሰልፊታት ክግበሩ ብሕጊ ዝደንገገ፤ ወድብ እዩ። እዚ ኸሉ እንትገብር ኢዱ ጠዋዩ እዚ ግበር ዝበሎ ሓይል ከምዘይነበረን ክነብር እውን ከምዘይክልን ኩሉ ዝፈልጦ ሓቂ እዩ። ኣድ ጠዋካ ዝመጽእ ዲሞክራሲ እንተዝነብር ዓለም ብመሉኡ ተኣኪቡ ናይ ሻዕብያ ኣድ ምጠዋ ነይሩ።

እዚ ህዝቡ ኸዲዑ ዝሕሸከሮም ዘለዎ ወደባት ቅድሚ ኣህወዲግ ኣዲስ ኣበባ ምእታወ ወሪኦም እውን ኣይፈልጦን ክፍጥርሉ ዝክእልሉ ዲሞክራሲያዊ ሀዋህወ እውን ኣይነበረን። ሳላ ኣህወዲግ እዚ ዲሞክራሲያዊ መድረኽ ምስተፈጠረ ዝዓምባይ ይኩን እምባር ነቲ መድረኽ ከምቲ ዝለመድዎ ድሕርን ጸረ ዲሞክራሲን ባህሎም ዝጽይቁ ዘለዉ ወደባት እዮም። እንተኮነ ነቲ ብወጋሕትኡ ዝተፈቀደለን ሕጊ ተጠቂመ ኣብ ክንዲ ነቲ መስርሕ ናይ ዲሞክራሲ ዘጠፍኸራን ኣምንታዊ ግደ ዝጸወታ፡ ቃልሲንን ሕልመንን ኣብ ንህወሓት ምጥፋእ ዝዓለመ ምኽኡን ምንባርን ተረጋገጹ ኣሎ። ኣብዚ ደጊመ ክጸቅጠሉን ክፍለጥን ዝደልዮ ነጥቢ እንተህልዮ ንህወሓት ካብ ወጋሕትኡ ከጥፍኡ ዝደልዩ እቲ ሕዚ ዝሕምዘቁዎ ዘለዉ መስላት ዝሃዱም ፖለቲካዊ ሓይሊ ህወሓት ምኽኡ እዩ። እዞም ናይ ጥፍኣትን ትምክሕትን ሓይልታት ንህወሓት ንምጥፋእ ህርደግ ዝብሉ ዘለዉ ዲሞክራሲያውያን ሰለዝኩ ከምዘይኮኑ ባዕሎም እውን ዝፈልጥዎ ሓቂ እዩ። እንታይ ደኣ ትግራዊይ ኣብ ቤተመግብቲ ምንለክ ሰለዝኣተወ ጥራሕ እዩ።

እዚ ጸሓፊይ እዚ ትግራዊይ ኸይኑ ነዚ ሓቂ ክኸውን ይኸእል እዩ ኣሎ ኣሜኑ እንተጸሓፊዎ ዝገርምን ዓብይ ሸግርን ኣሎ ማለት እዩ ክኸውን። እቲ ሓቂ ግን እዚ ክኸውን ኣይክእልን። ቅድሚ ናብ ብዙሕ ሓተታ ምእታወይ ዲሞክራሲያዊ ምክርብርብ ትግራይ መገዳ እዩ? እቲ ጸሓፊይ ኸ መገዳ እዩ?

ዲሞክራሲያዊ ምክርቤባር ትግራይ ብ1995 ዓ/ም ፈረንጂ ብናይ ህወሓት ነበር ወሕዳት ተጋደልቲ ዘተፈጠረት ወድብ እያ፡ ብዕላማ ትምክሕትን ጸቢብን ክቃለስ ኣለ ኣፍሊጣ ክምዘነ በረት ይፍለጥ። እዛ ወድብ ብዙሕ እንተይክደት ዳርጋ ካብ ሽቦቢ ሰማን ኣሜሪካን ሽቦቢኡን ሽማ እንተይወጸ ብወሳኒነቱ እቶም ዝበዝሑ መሰረቲ ምስገደፍዎ ዝተበታተነ ት ወድብ እያ።

በሪሀ (ኣረጋዊ በርሀ) ሓደ ካብቶም መሰረቲ ሓደ ኣባል ነይሩ፤ ዳርጋ ሽሉም እንትበታተኑ ኣረጋዊ በይኑ ወይ ክልተ ርእሱ ነታ ት.ዲ.ት. ትብል ሽም ኣንጠልጠሉ ኣለኹ ዝብል ዘለዎ ብሽም ት.ዲ.ት. ዝጸሕፍ ዘሎ ኣረጋዊ በርሀ እዩ። ኣረጋዊ ንህወሓት እንታብ ዝገደፍ ብዛዕባ ህዝቢ ትግራይን ዲሞክራሲን ክሕለቅ ናይ ሞራል ልዕልነትን ብቅዓትን ኣለዎ ዶ ዝብል ቅድሚ ምሳሌና ናይ ኣረጋዊ መነትን ፖለቲካዊ ታሪክን ምርኣይ ጠቃሚ እዩ ኣለ ኣማኻ ኣለኹ።

ኣረጋዊን ህወሓትን

ኣረጋዊ ካብቶም ንህወሓት ዝመሰረቱ ተጋደልቲ ሓደ ኹይኑ ኣብ ቃልሲ ህዝቢ ትግራይ ርኢይ ተራ ዝተጻወተን መሉእ ዘይጉድል ናይ ህዝብን ተጋደልትን ክብሪ ዝነበሮን ተጋዳላይ ነይሩ። ኣብ ህወሓት ፖለት ቢሮ ኣባልን ናይ ወታደራዊ ኮሚቴ ሓላፊን ኹይኑ ክሰርሕ ድሕሪ ምጽናሕ እቲ ወድብ እናዓበየ ጸላኢ ነቲ ቃልሲ ዝህቦ ጠማት እናወሰኸ ምስ ከደ ዝለዓለ ወታደራዊ ኣሙርሓ ኣብዘድልዮ ለ ደረጃ ምስተበጽሐ ሞራሕ እንተይኮነስ ወግእ ብሳይንሳዊ ወታደራዊ ጥበብ እንተዘይተመራ ክቅጽል ኣብዘይክእለሉ እዋን ምስተበጽሐ ኣረጋዊ ንባዕሉ ወታደራዊ ሳይንስ ክጽንዕ ካሪከለም ኣዳልዩ ወታደራዊ ቤት ትምህርቲ ክክፍት ሓላፊነት ተዋህቦ። ነዚ ክገብር ብዘይ ምክኣሉን ምስ ኣባላት ማእከላይ ኮሚቴ ብዝነበሮ ዘይምቅድዳው ኣብ ክንዲ ዲሞክራሲያዊ ፍታሕ ምግባር ብምሕዳራዊ ስጉምቲ ክፈትሕ ብምፍታን (ምእሳር ወይ ምቅታል ክኸውን ይክእል እዩ) ኣብ ምወፋር ሓይልታት እውን እንተኮነ ብ ኣብዝሐ ዝተወሰነ ወሳኒ ሞሐሮ ሓይልታት ናብ ወለዎ ጎንደርን ብምወፋር ኣብ ሓራ መርዮትን ህዝብን ትግራይ ዝተሓለለኸ ጸገም ብምግጥም ኣብ ማ/ኮ ብዲሞክራሲያዊ ባህሪኡን ብቅዓቱን ንጥርጥር ኢና ተባሂሉ ካብ ማ/ኮ ክወገድ ተገበረ። ቁሩብ ጸኒሑ ንሱዳን ሓፍተይ ስለዝመጸት ክኮይን ፍቃድ ሓቲቱ ክኸይድ ምስተፈቀደ ብዘለዎ ተሪፋ። ኣብ ሱዳን ምስ ኣትወ እቲ ክሻዕ ሕዚ ዘሎ ታሪኩ ብዘይ ኣድ ኣገባብን ኣጋጥሞታትን ክጋላብጦን ክበላሸዎን ተራእዩ እዩ።

ኣረጋዊን ኦዲሕን

ኢ.ዲ.ሕ. (ኢትዮጵያ ዲሞክራሲያዊ ሕብረት) መሳፍንቲ ኢትዮጵያን ሸፋቱን ዝሓቆፈ ወድብ ብምንባሩ ምስ ህወሓት ናብ ዝመረጸ ዕጥቃዊ ምርጻም ተበጺሑ ነዚ ወግእ ደማ ኣብ ሞንጎ ህወሓትን ኢ.ዲ.ሕን ዝተገብረ ብወገን ህወሓት ኹይኑ ኣረጋዊ በርሀ እዩ ዝነበረ። ብቀጥታን ብላዕላዊይነትን ዝመርሖ ዳርጋ 70% ተማራይን ካብ ከተማታት ዝመጸ ካብኡ ዝሕተት ልዑል መስዋእቲ ተከፊሎ ደማ ኢ.ዲ.ሕ. ንኣጋምኸቱ ተጸሪጋ ንሱዳን ክምትወጽእ ተገብረ። ከምዚ ኹይኑ ድሕሪ ኣስታት 8 ዓመታት ኣቢሉ ምኣኑ እዩ ኣረጋዊ ካብ ህወሓት ኣብ ዝወጸሉ ነቶም ኣብ ናይ ሸፋቱን መሳፍንትን ምክሕንፍቅ ዝተሰወኡ ብጻቱ ሕንክ እንተይበለ ረሲዑን ጠላመን ህዝቢ ትግራይ ኣብ ትሕቲ መሳፍንትን ሸፋቱን ዝሕለፎ ሽግርን ጸበባን ከምቁምግር እንተይቆጸረ ነቲ በገዛ ባዕሉ ዝመሰረቶ ወድብ ህወሓት ንምፍራስ ምስ ኢ.ዲ.ሕ. (ኢ.ፒ.ዲ.ኢ) ላዕልን ታሕትን ክብል ተራእዩ። እንተኮነ ግን ከምትዘደልዮ ምክርቤባር እንተይረከበ ተሪፋ ንኣሜሪካ ገጽ ኣምረሐ።

ኣረጋዊን ኢ.ሀ.ኣ.ፓን

ኣረጋዊ ንኣሜሪካ ንክኣቱ ስፖንሰር ዝኮንዎ እቶም በብዓመቱ “ሆርን ኦፍ ኣፍሪካ” ዝብል ኣኪባ ዘዳለው ኣባላት ኢ.ሀ.ኣ.ፓ ነይሮም። ናብዚ ኣኪባ እዚ ንክመጽእ ምስ ኣባላት ኣዛኣፓ ብከመይ ከምዘተራከበ ዝፍለጥ ነገር እኻ እንተዘይሃለው ብርግጽ ኣየር ትኪት ገዚኦም ሆትዮል ተካርዮም ዘምጽእዎ ኢ.ሀ.ኣ.ፓ ከምዘኮኑ ይፍለጥ። ኣብቲ ኣኪባ ዝተረከበ ናይ ቀርኒ ኣፍሪካ ናይ ፖለቲካ ጠቢብ ስለዝነበረ ኣይኮነን። ነቲ ኣብቲ እዋን እቲ ዝተረከበ ተጋዳላይ ህወሓት ብርሃነ ገብረክርስቶስ (ኣምሳሪ) ንክጸረፍን ንህወሓት ክካፍእን እዩ ነይሩ። ብስለትን ዕምቆትን ዘለዎ ፖለቲካዊ ገምጋም ቀርኒ ኣፍሪካ ይቅረም ናይ ደርጊ ኮነ ታት እውን ብኣገባብ ክገልጽ ኣይክእለን። እቲ ጸርፊ ግን ኣጸቢቁ ከኣልሉን ኣጸቢቁ ደማ ኣቅሪብዎ። ኣረጋዊ በርሀ ትማሊ ን.ኢ.ሀ.ኣ.ፓ ናይ ትምክሕቲ ጸረ ህዝቢ ሓይሊ እዩ ኣሉ ከምቲ ንሰራዊት ህወሓት መራኩ ንኢ.ዲ.ሕ. ዝመሰተ ንኢ.ሀ.ኣ.ፓ ወን ብተመሳሳሊ ዝገበረ ሰብ እዩ ነይሩ። ይኹን እምበር ኣብ ህ.ወ.ሓ.ት መራኩን ፈጻሚ ሽማግሌን ከምዘይነበረ ንህ.ወ.ሓ.ት ከም ንወደባት ናይ ምውቃዕ ወልፊ ዘለዎ ጩጩት ሓራዲት ንቃልሲ ህዝቢ ኢትዮጵያ ደማ ዕንቅፋት ከምዘኮነት ኣቅረበ። እቲ ዝገበሮ ናብ ዋሽንቶን

ቀዳማዎ ስለዝኣተወ ኣብቲ እዋን እቲ ሓደ ናይ ህ.ወ.ሓ.ት ተጋዳላይ ዝነበረ “ ኣንታ በሪህ እንታይ ደኣ ኮይንካ ኢ.ህ.ኢ.ፓ ንክጥቀመልካ ዕድል ትህብ.” ኣሉ ምስሓተቶ ዳሓር እንደዩ ተረዲኦ ካልእስ ይትረፍ እታ ኣኪባ ምስተወደአት ካብ ደጊም ርእስካ ክኣል ንሆትየል ኣይንክፍልን ኣሎሚ ክብል ማለስ።

ኣረጋዊ ደርግን

ኣረጋዊ ናብ ሱዳን ምስ ኣተው ምስቲ ትማሊ ዝዋገኦ ዝነበረ ደርጊ/ኣሰፓ እውን ተራኪቡ ንወደቡን ህዝቡን ክወግእ ብርቱዕ ፈተነታት ክገብር ተራእዩን ተረጋገጹን እዩ። ኣብቲ ምስ ደርጊ ዝገበሮ ዝርርብ ደርግ ዝደልዮ ሓበሪታ ሓጠጡ ምስ ወደኣ እንታይ ኣክ ክትገብር እትደሊ ዝብል ሕቶ ኣቅረብሉ እሞ ኣረጋዊ እንትምልስ ናይ ገንዘብን ዕጥቅን ሓገዝ ክግበረሉ ምስሓተተ ለኡኽ ደርጊ ብወገኑ ክንደይ ሰዓባይ ኣለካ ኣሉ ምስሓተቶ። ኣረጋዊ ብወገኑ ቁጽሪ ዋጋ የብሉን ንህ.ወ.ሓ.ት 7 ኮይና ኣና ጀሚርናዮ ይብል። ልኡኽ ደርጊ ብወገኑ ሸዑን ሕዝን ዘሎ ኮነ ታት ዝተፈላለየ እዩ ኣሉ ነቲ ግጉይ ሓብብ ኣረጋዊ ነጸጎ። ካብዚ ሓለፉ ግን ይብሎ ልኡኽ ደርጊ ንወልቅካ ክንተሓባበረካ ንክእል ኣና ተባሂሉ ናይ ገንዘብ ሓገዝ ተገይርሉ፤ ካብ ኣዲስ ኣበባ ዩኒብርስቲ ተመቁ ዝብል ምስክር ወረቀት ተላኢክሉ ኣብ ኣወርፓ ትምህርቱ ክቅጽል ከኣሉ እዩ። ነዚ ብንጽርን ኣገባብን ዝፈልጥ ኣባል ፓሊት ቢሮ ደርግ/ኣሰፓ ፍሰሃ ደስታ ብሂወት ስለዘሎ ሓቅነቱ ምርግጋጽ ይካኣል እዩ።

ኣረጋዊን ሻዕብይን

ኣረጋዊ ሕዚ እውን ናብ ሱዳን ምስ ኣተው ምስ ህ.ግ.ሓ.ኢ. (ሻዕብይ) ንክራክብ ግዘዩ ኣይወደኣሉን። ብቀጥታ ምስ ኣሰያስ ብምርካብ ንህ.ወ.ሓ.ት. ከጥፍእ ዝርርብ ገይሩ ዝደለዮ ሓገዝ ክወሃቦ ቃል ተ ኣትይሉ ነይሩ። ናይ ገንዘብን ሓበሪታን ሓገዝ ወን ከምዘተለገሰሉ ይፍለጥ እዚ ይኩን እምበር እቲ ኣረጋዊ ዘለዓዓ ኮነ ታት ሓቀኛን ንፍትሕን ስለዘይነበረ ከይተሳከዐ ተሪፉ ካብ ሱዳን ተላዒሉ ናብ ኣሜሪካ ይኸይድ። ናይዚ ረክቢን ምትሕብባርን መቐጸልታ ኮይኑ ሻዕብይ ንትግራይ ወሪሩ ኣብ መቐለ ህጻናት ብነፈርቲ ተደብቢዲሎም ጸታን ዕድምን ከይፈለየ ድፍን ህዝቢ ኢትዮጵያ ኣብ ዝተቐጠሉ እዋን ኣረጋዊ ናይ ባዕሉ ፓለቲካዊ ዕጥራን የካይድ ነይሩ። እቶም ዝሞቱ ህጻናትን ክብሪ ሃገርን ንዕቡ እንታይ ክኸውን ኣይካኣለን። ስለዝኮነ ደማ ኣብ ሲልበር ሰፕሪንግ ሜላንድ ስታር ባክስ ኣብዘተባህሉ እንዳቡን ኣረጋዊ ኣብ ሓደ ጣዕላ ካለእ ትግራዊ ደማ ንበይኑ ኣብ ካለእ ጣዕላ ኮፍ ኣለም ቡን እንዳሰተዩ እንተለዉ ንግርማይ ኣስመሮም ኣምሳሪ ደርጊን ካልኦት ተጋደልትን ናብቲ ካሬ ኣትዮም ምስ ኣረጋዊ ደሕሪ ምስዕዓም ስሩዕ ኣኪብኦም ምስጀሚኡ እቲ ኣብ ጥቀኦም ዝነበረ ሓወና ብቲ ዝረኣዮ ተግባር ተሰናቢዱ “ናብ ኣክሱም ሪቮቶራንትን ናብ ኢትዮጵያ ኣምሳሪን ደዊሉ ዳሕራይ ወረ እዩ ከይትብሉ ኣረጋዊ ምስ ሻዕብይ ኣኪባ ይገብር ኣሎ ንዑ መጻእኻኸም ብዓይንኻም ኣሉ ንኩሉ ዓደሞ።”

ነዚ ጉዳይ እዚ ብዝምልከት ኣረጋዊ ኣብ ባዕሉ ዝጸወዖ ኣኪባ ተሓቲቱ እንትምልስ ኣይከሓድን እኽደኣስ እናቃለለ “እወ ገለ ወያነ ካድረታት እዮም ሪኦሚ ግርማይ ናይ ቀደም ዓርክይ እዩ ምስ ዓርክካ ምርካብ ደማ ገጋ ኣይኮነን በለ። እዙይስ ከም መልሲ ንቀበሎ ንኡብራሃ ያየህ ዓድናን ህዝብናን ብሻዕብይ ኣብ ዝበሰበሰሉ እዋን ካብ ሻዕብይ እንደ ኣስመራ ከደካ ገንዘብ ኣምጻኣልና ምሳል እርክና ደዩ ወይስ ዓደካን ህዝብካን ናይ ምስሓድ ጉዳይ እዩ? ኣረጋዊ እቲ ምስ ደርጊ ንክራክብ ካብ ዝነበሮ ደሊት ተበጊሱ ንኡብራሃ ያየህ ናብ ደርጊ ንክኣቱ ዝተጻወቶ ደፋኣይ ግደ ዝነዓቅ ኣይነበረን። ነዚ ኣብ ግምት ብምእታው ይመስለኒ ካብ ሻዕብይ ዝመጽእ ገንዘብ እንተሃልዩ ባ ዕልካ ከደካ ኣምጻ ኣዮ ቀቅድሙ የገህኒ ኣሎ ኣሉ ነጺግዎ እዩ።

እዚ ኩሉ እንትጠቓለል ብዛዕባ ኣረጋዊ ሓደ መስሪታዊ ጸገም ይሕብር። ኣረጋዊ ንሕውሓት ምስ ገደፈ ፓለቲካዊ ሰብነቱ ከምዘተደምሰሰን ብወልቀ ቁምን ሕነ ምፍዳይን ተለዕጠጡ ባዕሉ ዝበርሖ ገዛ ንምፍራስን ኣብ ልዕሊ መለስ፤ ስብሓት፤ ስዮን ካልኦት ስጉምቲ ንምወጋድ ምስ ኩሉ ዓይነት ምድሕርሓር ምዕራኽ ከም ዝወሰነ እዩ ዝሕብር። እዝ ባህሪ ዝሓዘ ሰብ ካብ ባዕሉ ንላዕሊ መቐኒ ስለዘየብሉ ንዓድናን ህዝብናን ኣብ ሓደጋ ዘሳጥኡ ጠጠው ኣብል ክባህል ኣለዎ። ቅደሚ ንመለስን ስብሓትን ብብቅዓን ጽንዓትን ዘይትመጠኩም ጀጋኑ ክትወቅዕ ምሕሳብ ንህዝቢ ትግራይ ነጻ ከወጽእ እዩ ምሳልካ ንቀደም ንባዕልካ ነጻ ወዳእ። ከም ሰብኣይ ሰሪሕካ ገዛ ተካሪካ ካብ ዓቀይታዊ ናብራን ልመን ወዳእ። ንገንዘብ ክትብል ዓደን ህዝብን ምሻጥን ኣሕለፍካ ምህብን ጠጠው ኣብል። እቲ ቀዳማይ ፍልጠት ንባዕልካ ምፍላጥ ስለዝኮነ ምስቶም ንደርጊ ስዒሮም ዓዲ ኣብ ምሕናጽ ዝርከቡ ተጋሩ ንክትመጠኩን ይኩን ብጾኦም ንክትዛረብ ናይ ሞራል ብቅዓትን ልዕልነትን የብልካን። ብሽም ህዝቢ ትግራይ ክዛረብ እዩ ኣልካ ምሕሳብ እሞ ዕብዳን ወን ወንጀል ወን እዩ።

እዚ ዘበለኒ ምክንያት ድማ ህዝቢ ትግራይ ኣብ ጥራሕ ኹቡዩ ክብሩን ማኅነቱን ዝሕሉ ብሓደ ኣድብጥሞየት ዝሞቱ ደቁ እናቀበረ ብሓደ ኣድብ እናተዋገኣ ንፋሽሽታዊ ስርዓት ደርጊ ሮማዕማዕ ዘበለ ህዝቢ ብናትካ ንክብዱ ዝሓደረ ኣፍን ኣንደበትን ክለዓል ኣይግበኦን። ህዝቢ ትግራይ ፈታዊኦን ጸላእኦን ዝፈልጥ ንፈታዊኦ ዘክብር ንጸላእኦ ድማ ይቅረ ዝብል በዓል ባህልን ታሪኽን እዩ። ከም ኣረጋዊ ንልዕሊ 20 ዓመት ዝጠጀኦ ቁም ንክጸመቅ ካብ ደርጊ ናብ ሻዕብያ ካብ ሻዕብያ ናብ ቅንጅት ዝላካዕ ህዝቢ ኣይኮነን። ብስሩ እውን ኣረጋዊ ካብዚ ህዝቢ እዚ እዩ ተፈጠፎ ክባሃል ኣጸጋሚ ኮይኑ ኣሎ።

ቅድሚ 20 ዓመት ኣረጋዊ ካብ ማ/ኮ እንትወገድ ብብቅዓ ዲሞክራሲያዊ ባህሪኦን ንጥርጥር ኣና ከም ዝተባህለ ዝዘከር እዩ። ኣይተጋገዩን ነይሮም። መበዛ ሕተኦ ትግራዊ ጀግንነቱ እምበር እዚ ባህሪ እዚ ኣይፈልጥን ነይሩ ንምእማኑ እውን ዘጸገሞም ብዙሓት ነይሮም። ድሕሪ 20 ዓመት እዚ ገምጋም እዚ ሓቅነቱ ተረጋጊዶ ኣሎ። እቶም ኣረጋዊ ዝሕሸከሮም ዘሎ ወደባትን መግባትን (ሻዕብያ) ዋላ ሓደ ወን ዲሞክራሲያዊ ባህሪ ዘለዎ የለን። ምስ ባህሪ ስለ ዝሰማምዑ ንጥፍኣት ህዝቢ ትግራይ ካርኦም እንትሰሕሉን ብስወኣት ትግራይ ዝተረከበ ዓወትን ዲሞክራሲያዊ መክርሕ እንትዘርጉን ኣብ ጎኖም ጠጠው ኣሉ። ናይ ባዕሉ ምምራት ከይኣክል ብሸም ህለዎት ዘየብሉ ወደባ ንቲ ፈታዊ ዓዳን ሰላምን ዝኮነ ትግራዊ ክሰብክ ይፍትን ኣሎ።

ንብቅዓቱ ዝተዋህበ ገምጋም እውን ዝወጸ የብሉን። እንድሕር ዳኣ ሰብ ብዕድመ እናበሰለ ብትምህርቲ ድማ እናወሰከ እንትክይድ ኣተሓሰብኦ ዘይዓቢ እንተኮይኑ ወይ ናይ ዕብየት ሕጊ ኣብ ኣረጋዊ ኣይሰርሕን ወይ ድማ ሕክምና ዘድልዮ ሰብ ኮይኑ ኣሎ።

ኣብ መወዳታ ንኣረጋዊ ዝሕብሮ ነጥቢ ኣሎ። ብቀዳም ት ምስላም ሓንባብ ዝግበር ጊዳጋ እምበር ወልፊ ኣይኮነን። ካብ ህ.ወ.ሓ.ት. ወጺኢካ ምስቶም ባህሪያዊ ጸላእቲ ህዝቢ ትግራይ ዝኮኑ ናይ ቀደም ደርጊ ናይ ሎሚ ቅንጅት ምዕራፍን ንዲሞክራሲ ምወጋእን ረብሓ ህዝብናን ዓደናን ዝጸረር ስለዝኮነ ጠጠው ተብል። ካልኣይ እዚ ዝበህሎ ዘለኩ መጽለምታ እዩ ኣይወዓልኩምን ከምቲ ኩልሻብ ብሓሳብ ካብካ ንዝተፈለየ እትብሎ ናይ ወያኔ ካድሬታትን ሰለልትን እዩም ዘጸልመኒ ዘለዉ ዝብል እምነት እንተህልዩካ መልሲ ክትህበሉ እዕድመካ። ኣነ ንኩን እቲ ብኣካ ልቡ ተኪኩ ዘሎ ትግራዊ ምስ መሉእ መረዳእታና ክንመታተካ ቅሩባት ኣና። ሳልሳይ ኣብ ሓደ መጽረኽ ጀግና ስለዝተባሃልካ እንትትጽይቅን ብረብሓን ማኅነትን ህዝቢ ትግራይ እንትትመጽእ ወግዘት እምበር ጻግ ዝሓሰበልካ ኣይትረክብን። ንመራሕትናን ዝህብናን ምክባር ተማዘር። ዝእረም እንተሃልዩካ ከምቲ ኹሉ ትግራዊ ዝገብሮ ንገንዘብን ቁምን ዘይኮነ ብስነ ስርዓት ትእርም። ብጀካካ ህ.ወ.ሓ.ት. ጀጋኑ ከምዘይነበርዎ እናተዓበካ ፈራሓት ትብል። ካብ ኣንደበት ሓደ ብድመ ዝደፍኣ ዘረባታትን መጽለምታን ክትነ ዝሕ ተደጋጊመ ይሰማዕ። ጀግንነት ሕጃም ምእታው ጥራሕ ኣይኮነን። ኣስተወዓልነትን ናይ ሓንጎል ብቅዓትን ድማ ናይ ኩሉ ጀግንነት ፍልፍልን መቐጸርን ጥበብ እዩ። ምክንያቱም ብፍልጠት ዝተይመርሐ ከሳራ ስለዝነክን ንዓወት ስለዘረጋግጽን እዩ። ስለዝኮነ ድማ ቃልሲ ህዝቢ ትግራይ እስካ ዘየብሉ ንግዙፍ ሓይሊ ደርጊ ኣፍሪሱ። እዚ ሓቂ ንምግንዛብ እውን እንተዳኣኮይኑ ሓንጎል ይጥቅ እዩ። ሕሰብሉ። ንዓ ካ ምቅላስ መጀመርታኦ መወዳእትኦ ከምዘይኮነ ድማ ክፍልጠኻ ይደለ።

ካብ ቀለበት ሰበሮም።